

Її
бенетежне,
наповнене
любов'ю,
серце
належить
книгам

Якщо ви хочете, щоб молодь тягнулася до знань, турбуйтеся про головні, найважливіші джерела духовної культури — бібліотеки.

Василь Сухомлинський

Бібліотеки — гардероби, з яких умілі люди можуть отримувати дещо для прикраси, багато чого — для цікавості і ще більше для вживання.

Дж. Дайєр

Бібліотека, яку зібрала людина, говорить про структуру її мислення, як одяг про структуру тіла.

Лоїс Буджолд

РОГОВА

Павла Іванівна

(2 листопада 1947, с. Іванівка Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької обл.) — бібліотекознавець, бібліограф, педагог; кандидат істор. наук, доцент (2005); Заслужений працівник культури України (2008). Освіта: школа № 1 м. Кам'янка-Дніпровська (1961), Київська музична студія при Держ. консерваторії ім. П.І. Чайковського (1965), Київський держ. педінститут ім. О.М. Горького (1971). Нагороди: орден княгині Ольги III ступеня (2013); знак

«Відмінник освіти України» (1996), Почесна відзнака Американського біографічного ін-ту в номінації «Бізнес-леді» (1999), Грамота ВР України (2010), Почесні грамоти Кабміну, МОН України, Президії АПН України; медалі: «Ушинський К.Д.» (2007), «М.П. Драгоманов» (2005), «Григорій Сковорода» (2012); «В.О. Сухомлинський» (2008). Робота: завсектору відділу рекомендаційної бібліографії Держ. респуб. бібліотеки УРСР ім.КПРС (1989), директор Центральної освітянської бібліотеки Ін-ту системних досліджень МОН України (1993), директор Держ. науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського АПН України (2000).

Античні греки дійшли такої думки — є два типи мудрості. Є мудрість — «Логос» — як вічну і загальну необхідність (по Геракліту); а є ще, і на моє переконання, мудрість у голові, яка в бутті, в конкретних справах і речах — це Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. І тому, ймовірно, греки дійшли висновку, що світ — це книга. Світ читається, як ми читаємо цікаве видання. У книзі кожний розділовий знак, кожне слово щось значать. Так само й у світі речі мають деякі приховані, божественні смисли і приєднання до цих змістів надає радість буття. І дає, так би мовити, залучення до певної життєвої благодаті. Тому світ, як і переконана Павла Іванівна Рогова, — це цікава, неосяжна й багатогранна книга...

Павла Іванівна працює доцентом у нас, на кафедрі журналістики Інституту української філології та літературної творчості імені А. Малишка Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова більше десяти років, навчає майбутніх бібліотекарів. До речі, це П.І. Рогова добилася через Міністерство освіти і науки України, щоб відкрили спеціальність «бібліотекознавство», студентів на практику забирає до свого колективу, а потім, після випуску, ще й сприяє влаштуванню на роботу. Про життя і творчість Павли Іванівни написано багато добрих і щирих слів, серед яких варто відзначити академіків — В.Г. Кременя та О.В. Сухомлинську, провідних фахівців бібліотечної спра-

540

ви О. Онищенко і Т. Добко (стаття «Романтик бібліотечної справи») та Р. Жданової (стаття «Подвижник бібліотечної справи») й ін.

З Павлою Іванівною ми познайомилися (навіть важко пригадати скільки років тому) – в Будинку вчителя, на черговій презентації книги мого товариша, письменника Юрія Хорунжого. Я із зали дивися на чарівну жінку, яка вели цей творчий вечір, вслухався в тиху та лагідну розповідь – і ця постать, і цей зачарований голос, який народжувався десь аж у серці – запам'яталися. А коли ми стали колегами по кафедрі, і коли кандидат історичних наук, доцент Рогова виступала з конкретними пропозиціями, або запрошувала на численні заходи, які організовували сухомлинці, – подумалося: «від таких співробітників тільки збагачуєшся духовно і дякуєш талану...».

Доля розпорядилася так, що Павлі Іванівні, цій тендітній, але з твердим характером і гарними вокальними даними жінці (мріяла бути співачкою), дано підняти й розбудувати три бібліотеки, утвердити на практиці, що Україні потрібна Всеукраїнська державна педагогічна бібліотека, мережа освітянських бібліотек, які цілеспрямовано забезпечуватимуть інформаційні потреби галузі. Коли 1989 року П.І. Рогова очолила спеціальну педагогічну бібліотеку при Київському Будинку вчителя, вона мала вже значний досвід бібліотечної роботи, була відомим бібліографом, в її науковому доробку налічувалося майже 20 бібліографічних праць.

1991 рік – рік народження Незалежної України, втілення ідей національного відродження у практичну площину, зокрема відкриття національних державних установ, закладів, реформування й модернізація вітчизняної освіти тощо. У зв'язку з цим у Міністерстві освіти України (МОН України), яке в той час очолював П.М. Таланчук, народи-

лася ідея створення Національної освітянської бібліотеки України, яка почала втілюватися таким шляхом: згідно з наказом Міністерства освіти України № 128 від 7 травня 1993 року засновано Центральну освітянську бібліотеку (ЦОБ) Інституту змісту і методів навчання МОН України на базі спеціальної педагогічної бібліотеки Київсько-

Колектив ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського. У центрі першого ряду — директор П.І. Рогова. 2009 рік

го Будинку вчителя. Місце створення такої книгозбірні вибрано було не випадково. Адже у будівлі колишнього Педагогічного музею впродовж 1912–1920 років також була спеціальна педагогічна бібліотека. До речі, у буремні 1917–1918 роках у цьому історичному приміщенні (споруджено за проектом відомого київського архітектора П.Ф. Альошина) розташовувалася Українська Центральна Рада, одним із завдань якої було формування українських педагогічних книгозбірень. Саме у цьому освітянському домі у квітні–серпні 1917 року проходили I та II Всеукраїнські вчительські з'їзди. А 7 листопада 1917 року в залі Педагогічного музею було урочисто відкрито Україн-

ську академію педагогічних наук (УАПН). У приміщенні музею працювало Бюро Всеукраїнської вчительської спілки, головою якого була Софія Русова. У цьому ж будинку працювала і новостворена Українська державна Академія мистецтв, а 1922 року тут засновано Будинок працівників освіти. У 1934 році був реорганізований у Київський міський Будинок учителя, як державну культурно-просвітницьку установу, створену з метою забезпечення культурних і професійних потреб працівників освітніх закладів.

Отже, керівництво Міністерства освіти і науки України призначає П.І. Рогову директором новоствореної книгозбірні, на яку покладалось вагоме завдання — розбудувати Центральну освітянську бібліотеку як інформаційний центр освітянської галузі України.

Створити і розбудувати таку бібліотеку, як Центральна освітянська — у період важкого економічного стану держави допомогли Павлі Іванівні, певно, її вроджені менеджерські здібності, енергія й наполегливість, гострий розум, застосування у своїй роботі сучасних методів керівництва, диктованих часом, потребами суспільства. Неабияку роль тут відіграло вдале поєднання професії педагога зі знаннями бібліотечно-бібліографічної справи, та й керівництво педагогічної Академії та Міністерство освіти стало всіляко підтримувати енергійного директора...

На посаді директора Центральної освітянської бібліотеки (ЦЮБ) Павла Іванівна пройшла нелегку школу керівника. У процесі своєї діяльності опанувала всі ділянки бібліотечної роботи, адже розбудовувати новостворену книгозбірню потрібно було на нових теоретичних та методологічних принципах бібліотечно-бібліографічної науки. Доводилось багато читати, запозичувати не тільки вітчизняний, а й зарубіжний досвід діяльності бібліотек як публічних, так і спеціальних.

Центральна освітянська бібліотека, незважаючи на економічні негаразди, стрімко увійшла в робоче русло.

За короткий період діяльності у ЦОБ започатковано довідково-пошуковий апарат, який складався з алфавітного і систематичного каталогів, систематичної картотеки. Сформувався фонд документів, п'ятдесят відсотків якого становили видання з педагогіки та психології, щорічно проводилось до 100 книжкових виставок з актуальних педагогічних та психологічних питань, відбувалися зустрічі з видатними вченими і письменниками. Крім цього, доводилось розв'язувати непрості питання, пов'язані з комплектуванням фонду, обслуговуванням читачів, вирішувати кадрові та господарські проблеми. Завдяки невсипущій енергії директора, вмінню переконувати меценатів, добродійників, освітян не тільки з України, а й із зарубіжних країн у значимості справи, щоб ті надавали бібліотеці допомогу, до фондів надходили унікальні видання з питань історії, культури, освіти України, відсутні у фондах вітчизняних книгозбірень. Не маючи достатнього фінансування, все ж бібліотека щорічно передплачувала вкрай потрібні фахові періодичні видання, оснащувалась необхідними технічними засобами.

«Як оживити бібліотеку, коли на книги видавали мізерні кошти?», — відразу ж, як сіла в директорське крісло, перейнялася буденними клопотами Павла Іванівна. Вона розуміла, що, навіть при фінансових труднощах бібліотечні працівники замість скорочення мережі книгозбірень намагаються на модернізації та осучасненні їхньої роботи. Адже вони мають усі шанси стати культурно-інформаційними та освітніми центрами міста і села, основою розвитку активної та свідомої громади.

Це здається неймовірним, що у складний і бурхливий період, коли в Україні почали масово закриватися публічні

бібліотеки, скорочувалися бібліотечні кадри тощо, з ініціативи МОН України та АПН України засновано Державну науково-педагогічну бібліотеку України, про яку мріяли освітяни і бібліотекарі понад 100 років.

*Президент НАПН України В.Г. Кремень вручає П.І. Роговій
орден княгині Ольги III ступеня. 2013 рік*

Перший рік роботи ДНПБ України був особливо складним і напруженим. Директору треба було встигнути все: і штат набрати (150 осіб), і організаційні питання вирішити, і напрями роботи започаткувати, і ремонтні роботи здійснити. А з наданням бібліотеці статусу науково-дослідної установи, виникла необхідність розбудувати зміст діяльності відповідно й на науковій основі. Окрім комплексу проблем адміністративно-організаційного, бібліотечно-бібліографічного характеру, Павлі Іванівні потрібно було досконало вивчити психолого-педагогічні питання, проблеми освітнянської галузі, напрями її наукових досліджень в установах Академії педагогічних наук та практичне втілення

Міністерством освіти і науки України в роботу навчальних закладів держави.

Ще одна вагома справа, започаткована Павлою Іванівною, — підготовка в Київському національному педагогічному університеті ім. М. П. Драгоманова фахівців за інтегрованою спеціальністю «бібліотекар-педагог».

*Доцент П.І. Рогова — член кафедри журналістики Інституту української філології і літературної творчості імені А. Малишка.
2013 рік*

«Жодна зустріч у житті не буває випадковою», — мені не забулися, в дитинстві почуті від мами ці слова, а після того, як у наш університет прийшла Павла Іванівна Рогова, вони знову спом'янулися. Враженнями від лекцій кандидата історичних наук П.І. Рогової зі мною діляться студенти. «Її слова є своєрідним стимулом, що підтримує наші поривання до професії бібліотекаря», — зізнавалася Марія Черкаська. «Нині багато хороших професіоналів, та головне — залишатися ширими та знаючими фахівцями, такими, як Павла

Іванівна, а це якраз рідкість, — підсумовував розмову четвертокурсник Олексій Підпомага, — вона як педагог щира зі своїми студентами, по-європейськи східна і по-східному європейська. Доцент Рогова — великий книго- і українолюб».

*Презентація роману В.О. Жадька
про композитра Миколу Аркаса «Грек з душою українця».
Ведуча творчої зустрічі — Павла Рогова. 2012 рік*

Для кожного студента Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова лекційна та практичні заняття, які проводить Павла Іванівна Рогова стають своєрідним посібником духовності, тож свідомо можна підсумувати, що зустріч з нею для спудеїв стає своєрідним знаком: юнаки і дівчата розуміють головне — вони потрібні Україні, і що так варто усвідомлено йти до того, щоб завдяки і праці вчителя та бібліотекаря потрібним став кожен громадянин у цій країні, який є частиною нашого суспільства. «Україна інтелектуальна! Україна творча! Україна повинна стати високодуховною та по-європейськи українською!» — ці тези-гасла записані студентами на лекції вченого-педагога Павли Іванівни Рогової.

...У Павли Іванівни все ж бувають години, аби відпочити та подумки озирнутися на прожите, спом'янути хвилини радості й печалі. Всього було в неї життєвою дорогою, всіякі люди зустрічалися, та й шлях, здається, здебільшого пролягав тільки вгору, бо її бентежне, наповнене любов'ю,

*Павла Іванівна з донькою Лесею
і онукою Крістіною*

серце належить книгам, любимій професії, колективу однодумців, колегам по університету. Тому й не йме вона віри: і хто ото вигадав, що можна почати життя спочатку — з ранку, з понеділка чи й з року нового, мовляв, махни на все рукою, забудь, що схибив колись, і топчи собі, жіночко, стежечку рівно. Хто сказав отаке і для чого? В її неспокійну і щедру душу запливає тільки бентежна та приємна хвиля

споминів, бринить там на денці тонесенька жилочка радості. Павла Іванівна вслухається всім єством у ту безгучну музику, лиш думкою вертає собі нищечком у вчорашній та й минулий день, бо знає: то звідти течуть ці срібні звуки, і мали вони різноголосе звучання...

А ще більше непокоїть Павлу Іванівну Рогову завтрашнє, майбутнє, де її чекають директорські турботи, буденні клопоти і блаженні хвилини радості від спілкування з колективом бібліотеки, а, особливо — з донькою Лесею та внучкою Крістіною, яких вона безмежно любить.